

OPRAVA KREPITVE ZDRAVJA
ZAV. VSC

PREJETO: 06-11-2019

Sifra zadeve: 613-7 / Z18

Pril.:
Vred.: 6

ZAPISNIK SESTANKA

KRAJ, DATUM, URA	Trebnje, 9.10.2019 ob 13. uri	LOKACIJA	ZD Trebnje
NAMEN	Srečanje Lokalne skupine za krepitev zdravja in zmanjševanje neenakosti v zdravju.		
PRISOTNI	Lista prisotnosti z dne 9.10.2019		

AGENDA	
1	Predstavitve Strateškega načrta krepitve zdravja Občin Trebnje, Mirna, Mokronog-Trebelno in Šentrupert in njegova izvedba.
2	Razno.

KOMENTAR / SKLEP

AD 1: Predstavitve Strateškega načrta krepitve zdravja Občin Trebnje, Mirna, Mokronog-Trebelno in Šentrupert in njegova izvedba: Mateja Vrabec, ki je vodja Lokalne skupine je pozdravila vse navzoče in predstavila Strateški načrt vseh štirih občin. Predstavljeno je bilo:

NAMEN strateškega načrta

Občine Trebnje, Mirna, Mokronog-Trebelno in Šentrupert želijo s skupnim Strateškim načrtom za krepitev zdravja v lokalnih skupnostih združiti moči za boljše kakovost življenja v skupnosti za vse njene prebivalce. Ob tem se zavzemajo k trajnemu razvoju skupnosti na vseh področjih blaginje: ekonomskih, socialnih, zdravstvenih, okoljskih in kulturnih. Občine mirnske in temeniške doline že s skupnim projektom Zdrave občine kažejo veliko mero odgovornosti za kvalitetno življenje v občini, saj se projekt, ki je usmerjen v zdrav način življenja, v dobre medčloveške odnose, v usposabljanje za osebno iniciativo in osebno odgovornost ljudi za napredek v zdravem okolju, uspešno izvaja že od leta 1992.

VIZIJA OBČIN

Občine mirnske in temeniške doline se zavzemajo za lepo in zdravo bivalno okolje, ki je prijazno tako za mlade družine kot tudi starejše prebivalce, hkrati pa se zavzemajo za razvito gospodarstvo, ki omogoča njihovim prebivalcem finančno varnost.

Občine si bodo še naprej prizadevale za dobro sodelovanje v okviru skupnih projektov na področju turizma, športa, kulture, varovanja zdravja in okolja, prometnih povezav in infrastrukture.

OCENA POTREB

V občinah se izvajajo številni programi, ki spodbujajo občane k zdravemu načinu življenja.

Vrtci in šole: vključeni v program Zdrave šole, medgeneracijski pohodi in druženja, katerih namen je aktivno preživeti skupni čas, druženje z babicami in dedki (pohodi, športne aktivnosti, ustvarjalne urice, kuharske urice,..)

Medgeneracijsko povezovanje in skrb za starejše: Simbioza giba med generacijami, Projekt Starejši za starejše, Organizirani prevozi za starejše, Pomoč na domu, Delavske športne igre, Organizirani pohodi (Steklasova pot, Vorančev pohod, Mirna v gibanju, Levstikov pohod, ...)

Društvene aktivnosti, ki promovirajo zdravo življenje in povezovanje:

Športna društva: kolesarjenje, pohodništvo, tek, vodene vadbe, odbojka na mivki, košarka, nogomet, rokomet, ...

Humanitarna in gasilska društva,

Turistična društva: množične športno-turistične prireditve

Kulturna društva

Predstavljeno je bilo zdravstveno stanje prebivalcev na območju občin Trebnje, Mirna, Mokronog-Trebelno in Šentrupert
RAZVITOST OBČIN

Stopnjo razvitosti občine določi vlada na predlog ministrstva, pristojnega za finance, za obdobje štirih let, na podlagi indeksa razvojne ogroženosti občine, izračunanega na podlagi: o kazalnikov razvitosti občine (bruto dodana vrednost na zaposlenega, dohodnina na prebivalca in število delovnih mest na število aktivnega prebivalstva občine), o kazalnikov ogroženosti občine (indeksa staranja prebivalstva občine ter stopnje registrirane brezposelnosti in stopnje zaposlenosti na območju občine), ter o kazalnikov razvojnih možnosti, (opremljenost občine s komunalno infrastrukturo in kulturno infrastrukturo, vključno s kulturnimi spomeniki, dostopnimi za javnost, delež območij Natura 2000 v občini in kazalnik posejlenosti občine).

KAZALNIK 2018	enota	Občina Mirna	Občina Mokronog-Trebelno	Občina Šentrupert	Občina Trebnje	UE	Regija	Slovenija
Razvitost občin	Indeks	1,20	1,06	1,07	1,23	/	/	1,00

PRIRAST PREBIVALCEV

Kazalnik Skupni prirast prebivalstva na 1.000 prebivalcev prikazuje relativno rast prebivalstva na določenem območju. Na število prebivalcev vplivajo, poleg naravnega gibanja (rojstev in smrti), tudi selitve.

KAZALNIK 2018	enota	Občina Mirna	Občina Mokronog - Trebelno	Občina Šentrupert	Občina Trebnje	UE	Regija	Slovenija
Prirast prebivalstva	%	8,5	-4,0	18,3	10,7	9,4	0,7	0,5

STAREJŠE PREBIVALSTVO

Staranje prebivalstva je novejši demografski pojav, saj se je povečanje deleža starih ljudi v populaciji v izrazitejši obliki pojavilo šele v dvajsetem stoletju. Visoka rodnost v začetku 20. stoletja, znižanje umrljivosti in s tem daljšanje življenjske dobe sta v večini sedanjih držav Evropske unije privedla do porasta absolutnega števila in deleža prebivalcev, starejših od 64 let. Kazalnik Prebivalstvo, staro 80 let in več, opisuje odstotek prebivalstva, starega 80 let in več na določenem teritoriju, v sredini leta.

KAZALNIK 2018	enota	Občina Mirna	Občina Mokronog - Trebelno	Občina Šentrupert	Občina Trebnje	UE	Regija	Slovenija
Starejši prebivalci (nad 80 let)	%	3,8	4,8	4,4	5,0	5,2	5,1	5,2

INDEKS STARANJA

Indeks staranja je razmerje med starim prebivalstvom (starim 65 let in več) in mladim prebivalstvom (starim od 0–14 let), pomnoženo s 100.

OSNOVNO IZOBRAŽENI ODRASLI (OŠ ALI MANJ)

Kazalnik prikazuje odrasle osebe z nižjo stopnjo izobrazbe, ki predstavljajo eno izmed ranjivejših skupin na trgu dela. Izobrazba spada med najpomembnejše dimenzije socialno-ekonomskega statusa. Merimo jo stopenjsko in sicer od nižje do višje dosežene stopnje izobrazbe. Osnovno izobraženi odrasli prikazuje delež populacije v starosti med 25 in 64 let, katerih zadnja zaključena stopnja izobrazbe je osnovna šola ali manj.

KAZALNIK 2018	enota	Občina Mirna	Občina Mokronog - Trebelno	Občina Šentrupert	Občina Trebnje	UE	Regija	Slovenija
Osnovno izobraženi odrasli (OŠ ali manj)	%	15,4	21,9	24,6	16,4	18,2	17,6	15,2

STOPNJA REGISTRIRANE BREZPOSELNOSTI

Stopnja registrirane brezposelnosti je odstotni delež registriranih brezposelnih med delovno aktivnim prebivalstvom.

- Slovenija 8,4%
- Trebnje 5,6%
- Šentrupert 5%
- Mokronog Trebelno 4,8%
- Mirna 4,7%

TELESNI FITNES OTROK

Je del ocene gibalne učinkovitosti in kaže na nivo z zdravjem povezanega telesnega fitnesa posameznega otroka. Nizek nivo gibalne učinkovitosti je pokazatelj zdravstvenega tveganja, ki je lahko posledica telesne nedejavnosti, prekomerne prehranjenosti ali kombinacije obeh.

PREKOMERNA PREHRANJENOST OTROK IN MLADOSTNIKOV Kazalnik Prekomerna prehranjenost otrok in mladostnikov opisuje, kakšen delež otrok in mladostnikov ima indeks telesne mase nad mejno vrednostjo prekomerne prehranjenosti za ustrezno starost in torej zajame vse predebele in debele. Indeks telesne mase je groba mera, ki jo uporabljamo za razvrščanje v razrede prehranjenosti in se izračuna tako, da se telesna teža posameznika v kilogramih, deli s kvadratom telesne višine v metrih.

KAZALNIK 2018	enota	Občina Mirna	Občina Mokronog - Trebelno	Občina Šentrupert	Občina Trebnje	UE	Regija	Slovenija
Telesni fitness otrok	indeks	56,9	52,1	45,7	49,3	51,0	50,1	50,2
Prekomerna prehranjenost otrok	%	23,6	27,5	22,0	28,2	26,4	26,3	24,3

PREKOMERNA PREHRANJENOST ODRASLIH

Najpogosteje uporabljeno merilo prekomerne prehranjenosti je indeks telesne mase (ITM). Prekomerna prehranjenost odraslih prikazuje delež oseb, starih 25 –74 let, ki imajo indeks telesne mase (ITM) enak ali nad 25,0.

KAZALNIK 2018	enota	Občina Mirna	Občina Mokronog - Trebelno	Občina Šentrupert	Občina Trebnje	UE	Regija	Slovenija
Prekomerna prehranjenost odraslih	%	69,8	63,7	65,0	65,1	70,7	64,5	58,4

PROMETNE NEZGODE Z ALKOHOLIZIRANIMI POVZROČITELJI

Vožnja pod vplivom alkohola je eden od pomembnejših vzrokov za prometne nezgode in predstavlja velik javnozdravstveni problem, saj pogosto vodi v invalidnost in jemlje mlada življenja.

KAZALNIK 2018	enota	Občina Mirna	Občina Mokronog - Trebelno	Občina Šentrupert	Občina Trebnje	UE	Regija	Slovenija
Prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji	%	12,5	14,4	17,6	8,9	10,8	10,0	9,1

ODZIVNOST V PRESEJALNIH PROGRAMIH

ODZIVNOST V PROGRAM SVIT

Odzivnost prebivalcev v Državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki -Program Svít pove, koliko vabljenih prebivalcev v starosti 50 – 74 let (50 –69 let do vključno leta 2014), se je odzvalo na vabilo v program in so bili pripravljeni oddati vzorec blata za testiranje na prisotnost prikrite krvavitve v blatu.

ODZIVNOST V PROGRAM ZORA

Presejanost za raka materničnega vratu opisuje delež prebivalk v starosti od 20 do 64 let, ki so se udeležile programa Zora, preračunano na število vseh prebivalk v starosti od 20 do 64 let.

KAZALNIK 2018	enota	Občina Mirna	Občina Mokronog - Trebelno	Občina Šentrupert	Občina Trebnje	UE	Regija	Slovenija
Odzivnost v program SVIT	%	67,6	71,9	70,8	66,1	67,6	65,8	62,7
Odzivnost v program Zora	%	76,0	72,8	78,0	73,8	74,4	72,4	71,8

PREJEMNIKI ZDRAVIL ZARADI SLADKORNE BOLEZNI

Sladkorna bolezen skrajša pričakovano trajanje življenja in v dolgoletnem poteku z zapleti zmanjša kakovost življenja. V zadnjih dveh desetletjih se pojavlja pogosteje v vseh starostnih skupinah. Hitra rast števila oseb s sladkorno boleznijo tipa 2, ki predstavlja 85-90 % primerov, je ob tem posledica večanja in staranja prebivalstva, ekonomskega razvoja ter urbanizacije.

DELEŽ PREJEMNIKOV ZDRAVIL ZA ZNIŽEVANJE KRVNEGA TLAKA

Zvišan krvni tlak oz. arterijska hipertenzija je eden najpomembnejših dejavnikov tveganja za kronične nenalezljive bolezni, kamor sodijo predvsem bolezn srca in ožilja, vključno s srčno kapjo in možgansko kapjo, predstavlja pa tudi dejavnik tveganja za ledvične bolezni. Delež prejemnikov zdravil za zniževanje krvnega tlaka opisuje število prejemnikov zdravil za zniževanje krvnega tlaka na 100 prebivalcev v opazovanem koledarskem letu.

DELEŽ PREJEMNIKOV ZDRAVIL ZA ZDRAVLJENJE DUŠEVNIH MOTENJ

Delež prejemnikov zdravil za zdravljenje duševnih motenj opisuje število prejemnikov zdravil za zdravljenje duševnih motenj na 100 prebivalcev v opazovanem koledarskem letu.

KAZALNIK 2018	enota	Občina Mirna	Občina Mokronog - Trebelno	Občina Šentrupert	Občina Trebnje	UE	Regija	Slovenija
Prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni	sss/100	6,0	5,8	5,6	5,5	5,6	5,3	5,2
Delež prejemnikov zdravil za zniževanje krvnega tlaka	sss/100	26,9	26,9	25,2	24,7	25,3	25,5	23,2
Delež prejemnikov zdravil za zdravljenje duševnih motenj	sss/100	16,0	14,6	13,4	13,8	14,1	15,6	14,9

VZROKI UMRLJIVOSTI

Umrljivost je posredni kazalnik splošnega dobrega ali slabega zdravstvenega stanja v družbi. Podatki o umrlih odsevajo število, razporeditev in strukturo najtežjih boleznih med prebivalstvom. Velja, da je zdravstveno stanje ljudi slabše na področjih kjer je delež umrlih zaradi boleznih srca in ožilja relativno višji, kot drugod.

OBČINA/UE	VZROKI UMRLJIVOSTI (sss/100.000)	BOLEZNI SRCA IN OŽILJA (0-74 let)	VSE VRSTE RAKA (0-74 let)	SAMOMORI
Občina TREBNJE		86	167	27
Občina ŠENTRUPERT		148	225	53
Občina MOKRONOG TREBELNO		44	171	19
Občina MIRNA		86	223	33
UE TREBNJE		88	183	30
Regija		90	175	17
Slovenija		83	165	20

Cilji Strateškega načrta so:

- Povečati informiranost in ozaveščenost prebivalstva o zdravju
- Spodbujanje medsektorskega sodelovanja za izboljšanje zdravja v lokalni skupnosti
- Vzpostaviti in vzdrževati zdravju podporno mrežo
- Podpirati zdrav način življenja
- Krepite duševno zdravje prebivalstva
- Dovolj zdravstveno ustrezne pitne vode
- Primernost kopalnih voda za kopanje
- Ustrezni bivalni pogoji za otroke in mladostnike v vrtcih in šolah
- Zmanjšati neenakosti v zdravju v primerjavi s Slovenij
- Spodbujati zdrav življenjski slog nosečnic, mamic in malih otrok
- Spodbujati podporno mrežo lokalnih institucij, nevladnih organizacij in posameznikov v skrbi za starejše in osebe s posebnimi potrebami
- Zmanjšanje prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji
- Spodbujati razvoj bolj zdravega življenjskega sloga manjšin in etničnih skupin
- Izobraziti prebivalstvo za zgodnje prepoznavanje bolezenskih znakov in ustrezno ukrepanje
- Povečati koriščenje storitev preventivnih presejalnih programov.

SKLEP št. 1: Člani Lokalne skupine so dokument Strateški načrt občin sprejeli.

SKLEP št. 2: Zelo dobra predstavitev Mateje Vrabec.

SKLEP št. 3: Skupina se mora dobiti še enkrat v mesecu decembru 2019.

SKLEP št. 4: K naslednjem srečanju Lokalne skupine je potrebno povabiti predstavnika OZARA.

AD 2: Razno:

Brigita Zupančič-Tisovec je predstavila Centre za duševno zdravje, ki se odpirajo po Sloveniji. Predstavljen je bil koncept delovanja centrov in s kakšnimi težavami se ukvarjajo. Center za duševno zdravje Novo mesto zaenkrat še ne deluje, zaradi organizacijskih in kadrovskih težav.

SKLEP št. 1: Na vse štiri občine se pošlje link z internetno povezavo CKZ Trebnje. <https://zd-tr.si/delavnice>

ZAKLJUČEK SESTANKA 15:00 uri

POSILANO V VEDNOST

Vsem na listi prisotnosti